

Inpaktu txikiko arrantzarako trantsizio justua European

Arrantza-praktika suntsitzaileetatik inpaktu txikiko, ekonomikoki bideragarriak diren eta sozialki integratzaileak diren arrantza-praktiketara aldatzeko, ikuspegi partekatua baino zerbait gehiago behar da. Ekintza koordinatua eta irmoa eskatzen du, ez bakarrik ekosistemak eta arrain-populazioak lehengoratzeko, baita elikadura-sistemak berrkonfiguratzeko ere, lehentasuna emateko arrantza-baliabideen erabilerari giza kontsumo zuzenerako.

Aldaketa hori bidezko trantsizio baten bidez baino ezin da egin. Trantsizio horrek kalitatea lehenetsiko du kantitatearen gainetik, bizibide eta enplegu jasagarriak lehenetsiko ditu eta arrantza-jardueren onurak tokiko komunitateen artean banatuko direla bermatuko du. Trantsizio hori antolatzeko, ekitatez banatu behar dira aldaketa ekologikoaren kostuak eta onurak, egungo edo etorkizuneko erronken trantsizioari egotzi gabe. Funtsezkoa da trantsizioa ingurumen- eta gizarte-premia larriei eman beharreko erantzun gisa aitortzea, eta ez zailtasun ekonomiko edo sozial handien kausa gisa.

Trantsizio ekologiko eta sozial hori funtsezko helburua bada ere, ezinbestean ekarriko ditu desorekak epe labur eta ertainera, hala nola inbertsio-kargak, ziurgabetasunak merkatuetan eta aldaketak egungo negozio-ereduetan. Ekitatea bermatzeko eta trantsizioaren epe luzearako harrera- eta arrakasta-aukerak maximizatzeko, beharrezkoa da langile kaltetuenei berariazko laguntza ematea. Aldaketaren erritmoak arrazoizkoa izan behar du, horretara egokitzeko denbora nahikoa izan dadin.

Nola ezarri eragin txikiko bidezko arrantzarako trantsizio justua

‘Ikuspegia’ errealitate bihurtzeko, trantsizioa bide-orri sendo eta bideragarri baten bidez egin behar da, honako funtsezko ekintza hauek barnean hartuta:

1. Inpaktu txikiko arrantzarako trantsizioa hastea.
2. Arrainen populazioak eta itsas ekosistemak lehengoratzeta.
3. Inpaktu txikiko eskala txikiko arrantza babesteko ikuspegi espezifiko hartzea.
4. Arrantza-sektore osorako bidezko ordezkartza eta baterako erabakiak hartzea bermatzea.
5. Diru publikoa guztion onerako erabiltzea.
6. Itsas Eremu Babestuetan kudeaketa eta Itsas Plangintza Espazial integratzailea ezartzea.
7. “Emakumeak arrantzan” ekintza-plana garatzea.
8. Belaunaldien arteko erreleboa eta jardueren dibertsifikazioa erraztea.
9. Gardentasuna eta jarraipena hobetzea.
10. Maila trofiko baxuko eta multitrofikoko akuikultura birsortzailea sustatzea.
11. Itsasoko produktuen kultura berri bat sustatzea.
12. Hirugarren herrialdeetako eta nazioarteko uren gehiegizko ustiapena amaitzea.
13. Itsasoko produktuen inportazioak EBko arauekin bat datozela bermatzea.

European eragin txikia duen bidezko arrantzarako ikuspegi hori ikuspegi parte-hartzailearekin garatu da, arrantza-komunitateko, arrandegietako, ingurumen-erakundeetako, akademiako eta erakundeetako hainbat adituren ikuspegiak txertatuz.

Ekin! Babestu ikuspegia: www.rethinkfisheries.eu

Lan hau Oceans 5, Patagonia eta EBko LIFE programaren laguntzarekin finantzatu da. Lan honen edukia ez da finantzatzaileen egoeraren islatzat hartu behar.

Argitalpen data: 2025eko abendua

Arrantza birpentsatu European bidezko eta inpaktu txikiko arrantza aldeko ikuspegia

Europako arrantza bidegurutze batean dago. Gehiegizko arrantza, klima-aldaketa, kutsadura eta sektore barruko desberdintasunak arrainen populazioak agortzen ari dira, itsas biodibertsitatea mehatxatzen eta artisau-arrantzaleak muturrera eramaten. Egungo sistemak ez du lortzen behar ekonomikoak ingurumenaren babesarekin orekatzea, eta horrek krisi ekologikoa eta soziala larriagotzen ditu.

Gauza bat argi dago: ez dago arrainik gabeko arrantzarik. Munduak aldaketa ekologikoak eta sozialak izan ahala, arrantzak ere eboluzionatu egin behar du. Etorkizuna karbono-emisio txikiko eta inpaktu txikiko arrantza-sistemetan datza; sistema horiek ekosistemen funtzioak berrezarri behar dituzte, justizia soziala defendatu behar dute eta itsas espazioaren eta baliabideen bidezko banaketa bermatu behar dute.

Ikuspegiak bide bat ezartzen du European bidezko eta eragin txikiko arrantza lortzeko. Eraldaketa sakon baten alde egiten du, eta horrek eskatzen du ingurumen-inpaktua nabarmen murriztea, sektorea deskarbonizatzea, aldaketa globalera egokitzea, bideragarritasun ekonomikoa lehengoratzeta, kultura-garrantzia eta arrantza-komunitateen erakargarritasuna.

Ikuspegiak esparru orientagarri bat eskaintzen du ekintzak denboran zehar etengabe konfiguratzeko, informatzeko eta hobetzeko, eta datozen urteetan aldaketa progresiboa eragiten du.

HELBURUA: Ozeano oparoa, komunitate oparoak

- 1. Bidezko eta inpaktu txikiko arrantzak kostaldeko komunitate biziak ahalduntzen ditu, ekosistema osasungarriak eta bizitzeko baliabide duinak bermatuz, eta horien lehentasun nagusia gizakiak zuzenean kontsumitzeko elikagaiak ekoiztea da.
- 2. Arrantzaleek itsasontzien jabetza izaten dute, arrantzatzen duten tokian bizi eta lan egiten dute, eta beren komunitateetan errotuta egoten dira.
- 3. Inpaktu txikiko arrantzaleak menpean dituzten itsasoan zaindari gisa aitortu eta konpentsatzen dira.
- 4. Baliabide naturalak eskuratzea bidezkoa eta ekitatiboa da. Arrantza-eskubideak modu kolektibo eta gardenean kudeatzen dira, irizpide sozioekonomikoetan eta ingurumen-irizpideetan oinarrituta, eta ez daude pribatizazioaren mende.

KULTURA: itsasoa eta bere bizitza errespetatuz arrantzatzea eta kontsumitzea

- 5. Gizakiak naturaren zatitzat hartzen dira, eta beren beharrak betetzen dituzte planetaren mugen barruan.
- 6. Arrantzak itsasoko bizitza errespetatzen du: beharrezkoa ez den sufrimendua eta bizitzak alferrik galtzea saihesten da.
- 7. Pertsonen elikadura segurua eta elikagarria izateko eta benetako behar dietetikoetan oinarritutako elikadura-subiranotasuna izateko eskubidea dute, beste lurralde batzuk eta etorkizuneko belaunaldiak arriskuan jarri gabe.

BALIABIDEAK: Arrantza naturarekin orekan

- 8. Inpaktu txikiko hainbat praktika erabiliz harrapatzen da itsaskia, urtarokotasuna eta ziklo naturalak errespetatzen dituzten metodo selektibo eta bolumen txikikoetan oinarrituta.
- 9. Arrantza ekosistema osasungarri batzuen mugen barruan egiten da.
- 10. Arrantzak gutxieneko aldaketa eragiten du habitaten gainean: itsas ohanntzea, ale gazteak, espezie sentikorrek eta objektiboak ez diren espezieak.
- 11. Inpaktu txikiko akuikulturak itsas ekosistemak errespetatzen ditu eta itsasoko produktu jasangarriak eta elikagarriak eskaintzen ditu.
- 12. Inpaktu handiko metodoak, hala nola arraste-arrantza, ezabatu egiten dira pixkanaka, eta horien ordeztarantz teknika ekologikoak eta energia-kontsumo txikikoak erabiltzen dira.
- 13. Abandonatutako edo galdutako arrantza-aparailuek eragindako mamu-arrantza prebenitzen da.

LANA: Bidezko bizibideak eta komunitate erresilienteak

- 14. Justiziak, ekitateak, lankidetzak eta giza eskubideetan oinarritutako ikuspegiak lan duina bermatzen dute balio-kate osoan.
- 15. Arrantzan lan egiten dutenek lan-baldintza seguruak eta duinak dituzte, lan-bizitzaren eta bizitza pertsonalaren arteko oreka handiagoa, diru-sarrera egokiak eta gizarte-babesa, eta egitura demokratikoen pean antolatzen dira.
- 16. Emakumeak aintzatetsiak, balioetsiak eta errespetatuak dira, eta aukera-berdintasuna dute.
- 17. Arrantza sektore erakargarria da. Belaunaldien berrikuntza errealitate bat da.
- 18. Balio-kateak laburrak eta gardenak dira, eta zuzeneko lotura ezartzen dute kontsumitzaileen eta ekoizleen artean, eraldaketaren, garraioaren eta ontziratzearen inpaktuak minimizatuz.
- 19. Arrantza-ontziak deskarbonizatu egiten dira, klima-inpaktua ahalik eta txikiena izan dadin.

- 20. Karbonoaren biltegitratze naturalak klima-aldaketa arintzen laguntzen du.
- 21. Elikadura-sistemak, ekoizpenetik kontsumora arte, hondakinak minimizatzen ditu eta ekonomia zirkularren printzipioetara egokitzen da.
- 22. Tokiko enplegu duinak eta praktikak bermatzen eta indartzen dira, muga ekologikoen barruan.

GOBERNANTZA: modu kolektibo eta arduratsuan kudeatutako ozeanoa

- 23. Itsas baliabideak ondasun publiko partekatu gisa kudeatzen dira, egungo eta etorkizuneko belaunaldientzat modu ekitatiboan.
- 24. Funtz publikoak guztien onerako baino ez dira erabiltzen.
- 25. Gobernantza-plan parte-hartzaileek kudeaketa moldagarria eta eraginkorra ahalbidetzen dute, eta kostaldeko eremu guztietako tokiko eragileen arteko erantzunkidetasuna sustatzen dute.

- 26. Arrantzaleen esperientziak eta ezagutzek arrantza-kudeaketa elikatzen dute, kogestioaren bidez eta konponbideak elkarrekin diseinatzuz.
- 27. Arrantzaleek eta sektoreko gainerako profesionalak diru-sarrerak osa ditzakete eta jarduerak dibertsifika ditzakete prestakuntza-programen laguntzarekin.
- 28. Kostaldeko zonak biodibertsitatea babesten duten eta inpaktu txikiko arrantza bultzatzen duten birsortze-zonak dira.
- 29. Arrantza-produktuen trazabilitate integrala bermatzeko, arrantza-jardueren dokumentazio gardena eta kalitatea bermatzeko sistema fidagarriak erabiltzen dira, produktu bakoitzaren balio erantsia eta historia nabarmentzeko.